

DUNJA BONTEK, violina
MARIJA ANDREJAŠ, viola
MONIKA LESKOVAR, violončelo
MARTINA FILJAK, glasovir

Subota, 7. prosinca 2024.
Mala dvorana u 19 sati

GANZ RECHT; AUF MOZARTS WOHL!

GANZ RECHT; AUF MOZARTS WOHL!

DUNJA BONTEK, violina
MARIJA ANDREJAŠ, viola
MONIKA LESKOVAR, violončelo
MARTINA FILJAK, glasovir

Wolfgang Amadeus Mozart

Glasovirski kvartet u g-molu, br. 1, K. 478

Allegro

Andante

Rondo: Allegro moderato

Johannes Brahms

Glasovirski kvartet u g-molu, br. 1, op. 25

Allegro

Intermezzo. Allegro ma non troppo – Trio. Animato

Andante con moto

Rondo alla Zingarese. Presto

Johannesu Brahmsu (1833. – 1897.) bilo je samo devet godina kad je njegov tadašnji učitelj glasovira Otto Friedrich Willibald Cossel zavapio: „On bi mogao biti tako dobar pijanist, samo kad bi prekinuo s tim svojim neprekidnim komponiranjem.“

Na sreću našu i umjetnosti glazbe, vapaj mu nije bio uslišan. Od 1845. do 1848. za Brahmsovu pijanističku poduku bio je zadužen Cosselov učitelj, pijanist i skladatelj Eduard Marxsen. Možda ni on nije bio sklon poduprijeti skladateljske aspiracije svojega učenika, koji je i tih godina nastavio skladati, pa i objavljivati neke glasovirske aranžmane i fantazije pod pseudonimom G. W. Marks.

Poznato je da su među tim mladenačkim djelima bile skladbe za klavir, komorne sastave i zbor. Ali, smatrajući ih očito nezrelima i nedostojnima pamćenja, sam Brahms je temeljito uništio sve svoje skladbe nastale prije 1851. godine.

Marxsen je osobno poznao Beethovena i Schuberta, divio se djelima Mozarta i Haydna i bio odani poklonik glazbe Johanna Sebastiana Bacha, pa se pobrinuo da tu školu i tradiciju prenese i svojem učeniku, budućem skladateljskom gigantu, kojemu je još za života dodijeljeno mjesto u kanonu europske klasične glazbe. Vjerno to očitava i dosjetka Hansa von Büllova o „tri velika B“, koja Brahmsa smješta uz bok Bacha i Beethovena. O Brahmsu ćemo često pročitati, osobito kad je riječ o njegovu simfonijskom opusu, kako je izrastao na ramenima Beethovena. Tako se često uz Brahmsovu Prvu simfoniju ponavlja i njezino etiketiranje, zamišljeno dakako kao kompliment, kao „Beethovenove Desete“.

No za komparativnu glazbenu priču i iskustvo večerašnjega koncerta važno je istaknuti nešto drugo: njegovo posvemašnje divljenje i nadahnuće koje je nalazio u djelima **Wolfgangu Amadeusa Mozarta** (1756. – 1791.).

Brahms je temeljito proučavao tradiciju koja mu je prethodila, uključujući ne samo opus Bacha nego i Palestrine, Giovannija Gabrielija, Hassea, Schütza te, naravno, Händela. Sudjelovao je u uređivanju i izdavanju djela Couperina, C. P. E. Bacha i W. F. Bacha.

Osobito snažan utjecaj na Brahmsa imao je Robert Schumann, koji ga je kao mladog skladatelja osobito ohrabrivao i poticao. Muzikolozi u Brahmsovim djelima upozoravaju i na manje očite, ali ipak prisutne odjeke i utjecaje Mendelssohna, a u glasovirskom opusu i Chopina.

Utoliko veću težinu ima mnogo puta, a u poznijim godinama sve češće, Brahmsovo divljenje Mozartu kao najvećem od svih, uključujući i Beethovena. U pismu Richardu Heubergeru, Brahms 1896. piše: „Disonancu, pravu disonancu kako ju je primjenjivao Mozart, nećete naći kod Beethovena. Pogledajte *Idomenea*! Ne samo da je pravo čudo nego je, s obzirom na to da je Mozart bio još prilično mlad i drzak kad ga je napisao, to bilo nešto potpuno novo. Od Beethovena nije bilo moguće naručiti vrhunsku glazbu jer je na narudžbu stvarao samo svoja manje važna i konvencionalnija djela, varijacije i slične kompozicije.“

Uz Haydnova djela, Brahms je sa strašću kolekcionara skupljao autografe i prva izdanja Mozartovih skladbi te uređivao i priređivao njihova nova izdanja.

Naposlijetku, dolazimo i do citata koje su naše umjetnice pronašle i odabrale za naslov večerašnjega koncerta. Bio je 10. siječnja 1896. godine. Brahms je u Berlinu ostvario još jedan trostruki koncertni trijumf: kao skladatelj, dirigent i pijanist. Najprije je dirigirao svoju *Svečanu akademsku uvertiru*, a potom odsvirao oba svoja glasovirska koncerta. Slijedio je banket u Brahmsovu čast. Među uzvanicima za stolom bio je i veliki violinist, ujedno i skladatelj i dirigent Joseph Joachim. Kao blizak Brahmsov prijatelj, suradnik i promicatelj njegove glazbe, počeo je zdravicu punu hvalospjeva. U jednom trenutku Brahmsu je sve to vjerojatno dosadilo pa ga je drsko prekinuo uzvikom: „Ganz recht; auf Mozarts Wohl!“ (Sasvim točno; u Mozartovo zdravlje!)

Uz odjek toga uzvika gotovo sa samog kraja Brahmsova života, nesvakidašnje lijepo i nadasve simbolično svjetluca podatak iz vremena njegovih početaka. Kao desetogodišnji dječak, Brahms se prvi put predstavio kao pijanist na jednom privatnom koncertu u Hamburgu. Osim što je odsvirao jednu etidu Henrija Herza, sudjelovao je u izvedbi Beethovenova Kvinteta za glasovir i puhače op. 16, a potom jednoga Mozartova glasovirskog kvarteta. Šturi podaci ne kažu kojeg, ali na temelju ondašnje popularnosti, s priličnom sigurnošću možemo pretpostaviti da je to bio upravo Mozartov **Prvi glasovirski kvartet u g-molu, K. 478**.

Možemo li, nakon svega iznesenog, uopće pomisliti da je puka slučajnost što je Brahms prvi od svoja tri glasovirska kvarteta skladao u istom tonalitetu i što se u njegovu trećem stavku, u izrazito klasičnom slogu, osobito zrcale kvalitete kojima se Brahms toliko divio u Mozartovim djelima: savršen sklad pregledne, jasne i čiste forme s uzvišenom ljepotom i dubinom glazbenih misli i čuvstava koje istražuju i pobuđuju?

Naravno, Brahms nije imitirao, on se na tradiciju nastavljao, nadograđivao je i razvijao. Mozartova trostavačna skladba, osobito u drugom i trećem stavku, koji počinju solističkim nastupima glasovira, podsjeća ponajviše na njegove najljepše glasovirske koncerte, dok Brahmsova sa svoja četiri stavka već ima izrazito simfonijske konture i dimenzije.

Bečki izdavač Fran Anton Hoffmeister nije bio zadovoljan prvim glasovirskim kvartetom koji mu je, od naručena tri, isporučio Mozart, smatrajući ga preteškim za glazbenike amatere, ciljnu skupinu kupaca toga izdanja. Brahmsov pak **Glasovirski kvartet u g-molu, br. 1, op. 25** pripada svirački najzahtjevnijima, osobito virtuosno-furiozni zaključni *Rondo alla Zingarese: Presto*.

Na kraju, obje skladbe su kapitalna djela u povijesti forme glasovirskog kvarteta: Mozartovo iz 1785. godine kao pionirsko na samom početku, a Brahmsovo prouzvedeno u Hamburgu 1861. s Clarom Schumann za glasovinom (dok je na bečkoj premijeri 1862. tu dionicu svirao sam Brahms), kao jedan od najblistavijih vrhunaca ne samo autorova opusa nego i samoga žanra i epohe.

Ovako zamišljen program bit će nesumnjivo jedan od dragulja hvalevrijednog ciklusa *Lisinski da camera* kojim se zagrebačkoj publici ponovno širom otvaraju vrata riznice komorne glazbe u svom njezinu bogatstvu, raznolikosti i suradnji majstorica i majstora svojih glazbala. Veliko bogatstvo i dobitak također je i samo ponovno okupljanje, ekskluzivno za ovaj ciklus, violinistice **Dunje Bontek** (koja je ljetos započela novi život i novu fazu svoje karijere na mjestu druge koncertne majstorice Simfonijskoga orkestra norveškoga grada Stavangera), također u domaćim i inozemnim ansablama iznimno cijenjene i renomirane violistice **Marije Andrejaš** te dviju već odavno ljubimica domaće i svjetske publike, violončelistice **Monike Leskovar** i pijanistice **Martine Filjak**.

Mala dvorana *Lisinski*, s koncertima čak triju vrhunskih rezidencijalnih ansambala, od ove je sezone, kad je o komornoj glazbi riječ, ponovno najvažnija hrvatska adresa i hram posvećen prijateljstvom i plemenitom suradnjom vrhunskih umjetnica i umjetnika. U zdravlje njihovo i naše!

Organizator i nakladnik: Koncertna dvorana
Vatroslava Lisinskog, Zagreb
Za nakladnika: Nina Čalopek, ravnateljica
Producentica: Martina Vukšić
Urednica: Sonja Mrnjavčić
Autor teksta: Branimir Pofuk

Lektorica: Rosanda Tometić
Oblikovanje i grafička priprema: Daniel Ille
Tisak: Intergrafika TTŽ d.o.o., Zagreb
Naklada: 150 primjeraka
Cijena: 2 eura

Subota, 21. 12. 2024., Velika dvorana
LISINSKI SUBOTOM

ORKESTAR I ZBOR ANSAMBLA IL POMO D'ORO

GIUSEPPE MALETTO, dirigent
U suradnji s Talijanskim institutom za kulturu.

Claudio Monteverdi: *Vespro della Beata Vergine* (1610.), SV 206/206a

Ovjenčan najprestižnijim nagradama svjetskih medija specijaliziranih za ranu glazbu, ansambl **Il Pomo'doro** nailazi na oduševljen prijam stručne kritike i publike u najprestižnijim koncertnim prostorima svijeta. U Dvorani *Lisinski* izvest će veličanstvenu skladbu ***Vespro della Beata Vergine***, jednu od onih koja potresa do srži, ushićuje i čini pojam božanskog gotovo fizički opipljivim.

ZIMSKI KARNEVAL

DAN DVORANE 29. 12. 2024.

TAJNIM ODAJAMA LISINSKOG

– vođeni obilazak Dvorane u 10 i 12 sati
SONJA MRNJAVČIĆ, voditeljica

ORAŠAR

glazbena priča za djecu
Mala dvorana u 10 i 12 sati
ZDENKO NIESSNER, pripovjedač, autor koncepta
DANIJELA PETRIĆ, glasovir, autorica koncepta
U suradnji s udrugom Mala opera.

BORIS PAPANOPULO: Amfitrion, komična opera u tri čina - promocija notnog izdanja Muzičkog informativnog centra
Predvorje Velike dvorane u 11 sati

GLAZBA POD KRINKOM: LIKOVNO RUHO NOTNIH IZDANJA

Izložba Muzičkog informativnog centra
Predvorje Male dvorane u 12.30

PIANOMANIA

Mala dvorana u 17 sati
VLADIMIR KRPAN (Stjepan Šulek, Frédéric Chopin)
IDA GAMULIN, autorica projekta (Boris Papandopulo, Ivo Josipović)
RUBEN DALIBALTAYAN (Alberto Ginastera)
KONSTANTIN KRASNITSKY (Davorin Bobić)
PETAR KLASAN (Claude Debussy)
IVAN KRPAN (Franz Liszt)
IVAN VIHOR (Johann Sebastian Bach)
U suorganizaciji s Udrugom klavirskih pedagoga Hrvatske – EPTA.

ZIMSKI KARNEVAL

Velika dvorana u 19.30
SIMFONIJSKI ORKESTAR HRVATSKE
RADIOTELEVIZIJE
DAVOR KELIĆ, dirigent
JOSIPA BILIĆ, sopran
SERGEJ NAKARJAKOV, truba

A. Dvořák: *Karneval*, koncertna uvertira
J. B. Arban: *Venecijanski karneval*, varijacije za trubu i orkestar
F. Liszt: *Preludiji*, simfonijska pjesma
A. Hačaturjan: *Maskarada*, suite
J. Strauss ml.: *Mein Herr Marquis*, arija Adele iz operete *Šišmiš*
E. Kálmán: *Nastupna arija Grofice Marice* iz istoimene operete

PLES U PREDVORJU: GELATO SISTERS

Predvorje Velike dvorane u 21 sat

 LISINSKI

GRAD
ZAGREB

PAPANDOPULO KVARTET

8.2.2025. / 3.5.2025.

TRIO ELOGIO

15.3.2025. / 24.5.2025.

DUNJA BONTEK, MARIJA ANDREJAŠ, MONIKA LESKOVAR, MARTINA FILJAK

1.2.2025. / 5.4.2025.

LISINSKI DA CAMERA 24/25